

اهمیت اطلاعات و اطلاع‌رسانی

(اهداف و جهت‌گیریهای بخش اطلاع‌رسانی فصلنامه مطهر)

علیرضا زینالی

کارشناس ارشد مدیریت دفاعی - مربی دانشکده شهید مطهری بسیج

مقدمه

ما در عصری زندگی می‌کنیم که فن آوری ارتباطات، با گسترش خود بر روابط اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی انسانها، گروهها، سازمانها و جوامع سیطره دارد، آنچه که ماهیت و عنصر اساسی این ارتباطات را تشکیل می‌دهد پیامها، مضامین و یا به بیان ساده‌تر "اطلاعاتی" است که از طریق آنها انتقال داده شده و در شکل‌گیری، تثبیت و یا تغییر دیدگاهها، گرایشات، جهان‌بینی‌ها، عقاید و معرفت آدمیان نقش کلیدی ایفا می‌کند (ناصرالدین غراب، ۱۳۷۹).

اهمیت اطلاعات

اهمیت روز افزون^۱ دانش اطلاعات در زندگی بشر امروز آنچنان بالا گرفته که منتقدان و آگاهان کاملاً متقاعد شده‌اند: همانگونه که شاخصه اجتماعات غربی در سالهای ۱۹۴۰ "تولید" در دهه‌های ۵۰ و ۶۰ "فنون بازار یابی" و در دهه ۷۰ "مهارت‌های اقتصادی و مالی" محور تحولات به حساب می‌آمد، در دهه ۸۰ و ۹۰ نیز علی‌رغم زمینه‌های بسیار متنوعی که پیش روی بشر قرار داشته، دانش اطلاعات و نقش و تاثیر آن شاخصه ممتاز فعالیت‌های طراز اول جوامع بشری واقع گردید (ناصرالدین غراب).

این شاخصه آنچنان طول و عرض زندگی بشر را در سالهای پایانی هزاره دوم تحت تاثیر قرار داد که مهندسين اجتماعي (جامعه‌شناسان) با اطمینان قاطع قرن بیست و یکم را قرن اطلاعات و ارتباطات نامیدند. چراکه اطلاعات، از منابع اصلی قدرت، نفوذ و کنترل محسوب شده و به تناسب وسعت، عمق و استفاده از شگردهای اثربخشی آن،

اقتدار بیشتری به صاحبان خود به ارمغان می آورد. سرعت خیره کننده تولید، انباشت و انتقال اطلاعات، " انفجار دانش " یا " انفجار اطلاعات " را بوجود آورده است که منشاء تحولات - حتی انقلابهای عظیم - در عرصه حیات بشری گردیده است (سید محمد حسین شاهنگیان، ۱۳۶۵).

نگاهی گذرا به روند تولید و تبادل دانش، مسئله انفجار اطلاعات را ملموس تر می نماید؛ نتایج تحقیقات به عمل آمده حاکی از آن است که پنجاه سال طول کشید تا مجموعه دانش بشر - که از سالهای ۱۸۰۰ تا ۱۹۴۰ ضبط شده بود - از نظر حجم اطلاعاتی دو برابر شود؛ اما از آن پس، روند توسعه و دانش، به گونه ای شتاب گرفت که حجم همین مجموعه در سال ۱۹۵۰ (در طول کمتر از ده سال) به دو برابر رسید و سرانجام در سال ۱۹۷۰ برای دو برابر شدن مجموعه دانش بشر تنها پنج سال زمان لازم بود (سید محمد حسین شاهنگیان).

اهمیت اطلاع رسانی

نیاز فزاینده بشر به اطلاعات در سطوح مختلف به جایی رسیده است که بدون آن امکان تصمیم گیری در مدیریت، اداره و کنترل منابع و هدایت سیستمها در نظامهای مختلف و رفع معضلات پیچیده زندگی آدمی، مقدور نمی باشد.

توجه به فرآیند رشد و توسعه حجم دانش، لزوم اعمال مدیریت بر اطلاعات را اجتناب ناپذیر نموده است تا قابلیت استفاده صحیح از اطلاعات افزایش و هدایت انبوه اطلاعات به سمت نیازهای واقعی تسهیل گردد؛ لذا جایگاه سازمانی "مدیران اطلاعات" در موسسات پیشتاز در تولید دانش بمراتب رفیع تر از گذشته شده و موجب گردیده است که این مدیران در رده "استراتژیستهای سازمانی" و یا به تعبیر بهتر "مدیریت عالی اطلاعات (۱)" قلمداد شوند.

رفع اصولی نیاز فرآینده بشر به دانش، جز از طریق اطلاع‌رسانی و استفاده از فن‌آوری‌های اطلاعاتی برآورده نمی‌شود بویژه با توجه به فاصله در حال افزایش ما در حوزه علم، صنعت و فن‌آوری از جهان غرب، گسترش صنعت اطلاع‌رسانی و نهاده‌سازی روند دسترسی به موقع به اطلاعات برای ما ضرورتی انکارناپذیر می‌باشد تا در کنار تلاش جهادگونه برای تولید علم و تحصیل اطلاعات مورد نیاز، به دستاوردهای سایر جوامع نیز دست پیدا نماییم. بنا به نظر بسیاری از محققین و آگاهان، یکی از اهداف عمده اطلاع‌رسانی در جهان امروزی آموزش زندگی بهتر با استفاده از دستاوردهای دانش بشری در اقصی نقاط جهان می‌باشد.

در این میان، ایجاد پایگاه اطلاع‌رسانی برای یک مجموعه علمی - آموزشی از ضرورتی دوصد چندان برخوردار است زیرا جاری شدن اطلاعات در رگهای مجموعه‌های علمی - آموزشی موجب پویایی، حیات و بالندگی دانش پژوهان، دانشجویان و ماشین تعلیم و تربیت شده همپایی با قافله علم و دانش را برای آن مجموعه به ارمغان می‌آورد.

دانشکده شهید مطهری بسیج، تنها مرکز آموزش عالی ارتش بیست میلیونی که مسئولیت ارتقاء علمی و تربیت افسران فعلی و جدیدالورود سازمان بسیج را بعهده دارد، با حجم انبوهی از نیازهای علمی - اطلاعاتی مخاطبین خود (دانشجویان دوره‌های مقدماتی و عالی رسته‌ای، عرضی و دانشگاهی - مدرسین و اساتید داخلی، سازمانی و مدعو و مدیران صفی و ستادی نیروی مقاومت بسیج در سطح کشور) مواجه است.

تلاش برای برآورده ساختن بهنگام این نیازها مسلماً رسالتی بسیار سنگین و بزرگی بر دوش دست‌اندر کاران این مجموعه علمی - آموزشی بوده و استفاده از ابزارهای متنوع و مناسب را اقتضا می‌کند.

انتشار "فصلنامه" پاسخی مناسب ولی دیر هنگام به این نیاز فزاینده است
تاشکوفه‌های علم و دانش در بوستان ایمان و شهادت بیار نشسته و عطر معنویت نوام با
آگاهی را در مدرسه عشق بیافشاند.

بخش اطلاع رسانی فصلنامه و اهداف آن

تامین نیازهای اطلاعاتی و اطلاع رسانی فصلنامه بر عهده بخش اطلاع رسانی
گذاشته شده است. این بخش برای ایفای نقش خود دستیابی به اهداف زیر و تحقق آنها
را مد نظر دارد:

- ۱- اثر گذاری بر روند تحولات و تکامل آموزشهای بسیج.
- ۲- ایجاد پیوند میان مجریان آموزش عالی بسیج و تصمیم گیران بسیج و سپاه برای
شناخت بهترین نیازهای آموزشی بسیج.
- ۳- انعکاس فعالیتهای و تحولات آموزشی بسیج.
- ۴- مشارکت در توسعه آموزش در بسیج.
- ۵- ایجاد زمینه نقد و بررسی برنامه‌ها و فعالیتهای آموزشی بسیج و انعکاس دیدگاههای
کارشناسی پیرامون آنها.

اجزاء بخش اطلاع رسانی فصلنامه

با توجه به تنوع و تعدد نیازهای مخاطبین فصلنامه و گستره وسیع علوم اطلاعات و
اطلاع رسانی بویژه تامین نیازهای پژوهشی دانشجویان و اساتید در زمینه معرفی منابع
(مکتوب و الکترونیکی) مورد نیاز، بخش اطلاع رسانی شامل اجزاء زیر خواهد بود:

۱- مقاله و یافته‌های تالیفی در زمینه علوم ارتباطات و اطلاعات

۲- اخبار (علمی - آموزشی - پژوهشی)

۳- گزارش‌های (علمی - آموزشی - پژوهشی)

- ۴- خلاصه کتاب (معرفی کتب و منابع)
- ۵- معرفی سایتها، کتابخانه‌ها و مراکز علمی آموزشی
برای تحقق اهداف و تامین اجزاء یاد شده جهت گیری کلی بخش اطلاع‌رسانی فصلنامه به سمت برنامه‌های زیر خواهد بود:
- ۱- تالیف ، ترجمه و ارائه مقاله‌ها بلند و کوتاه در زمینه علوم ارتباطات ، اطلاعات و اطلاع‌رسانی .
- ۲- جمع آوری و ارائه اخبار علمی ، آموزشی ، پژوهشی دانشکده و سایر مراکز مشابه بسیج ، سپاه و کشور .
- ۳- تهیه و ارائه گزارش و نتایج فعالیتهای علمی ، آموزشی ، پژوهشی دانشکده و سایر مراکز مشابه بسیج ، سپاه و کشور .
- ۴- معرفی توانمندیها ، ویژگیها و دستاوردهای علمی - آموزشی - پژوهشی دانشکده .
- ۵- ارتباط با مخاطبان و رده‌های بهره‌بردار از فعالیتهای و محصولات دانشکده و طرح نظرات آنها پیرامون عملکرد دانشکده .
- ۶- انعکاس افکار عمومی دانشجویان در زمینه‌های مختلف علمی - آموزشی - پژوهشی .
- ۷- انعکاس اخبار منعکس شده دانشکده در رسانه‌های گروهی و جمعی بسیج ، سپاه و کشور .
- ۸- انعکاس دیدگاهها و نظرات مجامع مختلف علمی - آموزشی پیرامون دانشکده .
- ۹- جمع آوری شبهات و سوالات مخاطبین و مجامع علمی - آموزشی مختلف در مورد دانشکده و ارائه پاسخهای لازم به آنها .
- ۱۰- معرفی سایتهای علمی - آموزشی معتبر و متناسب با نیازهای مخاطبین .
- ۱۱- معرفی کتابخانه‌های علمی - آموزشی معتبر و متناسب با نیازهای مخاطبین .

۱۲- تلخیص و ارائه خلاصه کتابهای معتبر و مورد نیاز فعالیتهای آموزشی - پژوهشی مخاطبین .

سخن آخر

ضمن درخواست نزول عنایات و برکات حضرت حق تعالی برای دست اندر کاران فصلنامه در ایفای رسالت سنگین خود ، دست نیاز بسوی کلیه اساتید ، دانشجویان ، مدیران و کارشناسان دانشکده ، بسیج و سپاه دراز نموده و با ارجگذاری صمیمانه به اجابت این عزیزان دستشان را صمیمانه می فشاریم تا فصل جدیدی را به سوی علم و دانش گشوده و چشمه های ایمان و آگاهی را در مدرسه عشق جوشنده تر و پرخروش تر از پیش نظاره گر باشیم .

ان شاء الله

منابع

۱- شاهنریان ، سید محمدحسین (۱۳۶۵) . مدیریت اطلاعات و اطلاع‌رسانی . تهران : دانشگاه امام حسین (ع) .

۲- غراب ، ناصرالدین (۱۳۷۹) . معرفی پایگاههای اطلاع‌رسانی اسلامی . تهران : سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی .

برای آگاهی بیشتر

۱- اعرابی ، سید محمد ، مترجم (۱۳۸۲) . مدیریت استراتژیک سیستم‌های اطلاعاتی (تالیف : استیو کلارک) تهران : دفتر پژوهشهای فرهنگی .